

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

2770
20.12.19

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2019

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Υγείας

ΘΕΜΑ: «Ισότιμη πρόσβαση των διεμφυλικών προσώπων στις υπηρεσίες υγείας χωρίς διακρίσεις»

Το δικαίωμα στην υγεία, ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, είναι καθολικό, κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα και εμπεριέχεται σε όλες τις διεθνείς συμφωνίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ανάγκη καταπολέμησης των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας έχει επισημανθεί επανειλημμένα από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΤΟΥ), ήδη από τον καταστατικό χάρτη του (1948) επισημαίνεται η ικανοποίηση του δικαιώματος στην υγεία για όλους τους ανθρώπους. Η αρχή της ισότητας εμπεριέχει, μεταξύ άλλων, και την ισότιμη πρόσβαση όλων στις υγειονομικές υπηρεσίες αποκλειστικά στη βάση της ανάγκης για περίθαλψη και ανεξάρτητα από χαρακτηριστικά όπως φύλο, ηλικία, θρησκεία, εισόδημα και σεξουαλικό προσανατολισμό.

Στην πράξη, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ατόμων εμποδίζουν συχνά την ευχερή πρόσβαση τους σε αναγκαίες υπηρεσίες υγείας. Συγκεκριμένα, έχει διαπιστωθεί ότι η αναντιστοιχία ανάμεσα στο φύλο που αποδόθηκε κατά την γέννηση και στην ταυτότητα φύλου ενός ατόμου (τρανς κατάσταση) αποτελεί παράγοντα που δύσχεραίνει την πρόσβασή του σε υπηρεσίες υγείας. Αυτό αποδίδεται σε μια σειρά αιτιών όπως ότι το άτομο αντιμετωπίζει ιατρικές καταστάσεις που συνδέονται με συγκεκριμένη βιολογική έμφυλη κατάσταση, η οποία ενδέχεται να μην ταυτίζεται με την ταυτότητα φύλου ή/και ότι το ίδιο το άτομο διστάζει να εκθέσει σε ιατρικό προσωπικό ζητήματα υγείας που αντιμετωπίζει, από την ανησυχία για πιθανή αντιμετώπιση αθέμιτων διακρίσεων, λεκτικής ή άλλης κακοποίησης καθώς και τρανσφοβικής συμπεριφοράς.

Μετά την νομοθετική ρύθμιση αναγνώρισης της ταυτότητας φύλου (ν. 4491/2017, ΦΕΚ Α' 152) που επέλυσε σε μεγάλο βαθμό το ζήτημα της αναντιστοιχίας μεταξύ των εγγράφων ταυτοποίησης και της ταυτότητας φύλου, συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας στο Υπουργείο Υγείας με αντικείμενο τη μελέτη και καταγραφή των απαιτούμενων θεσμικών παρεμβάσεων προκειμένου να καταστεί δυνατή η ισότιμη πρόσβαση των διεμφυλικών

προσώπων στο χώρο της υγείας χωρίς διακρίσεις (Α1β/Γ.Π.οικ.46980/19.6.2018, ΑΔΑ: ΨΒ4Ο465ΦΥΟ-ΤΞ4, τροποποίηση Α1β/Γ.Π.οικ.51375/04.07.2018, ΑΔΑ: Ω8ΟΦ465ΦΥΟ-23Ι). Στο πόρισμα, το οποίο κατατέθηκε στον Υπουργό Υγείας, επισημαίνονται τα παρακάτω σημαντικά ζητήματα:

1. Για την διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης των διεμφυλικών ατόμων στις υπηρεσίες υγείας απαιτούνται:
 - νομοθετικές ρυθμίσεις ώστε να γίνει σχετική μνεία για την ίση μεταχείριση χωρίς διακρίσεις λόγω ταυτότητας φύλου,
 - θεσμικές ρυθμίσεις αφενός με τη μορφή αναγκαίων αλλαγών στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης αναφορικά με το πεδίο του φύλου, και αφετέρου με τη μορφή σχετικών εγκυκλίων οι οποίες θα επισημαίνουν την ανάγκη τα τρανς και ίντερσεξ πρόσωπα να έχουν πλήρη πρόσβαση, με ισότιμη μεταχείριση, χωρίς αποκλεισμούς σε όλες τις υπηρεσίες υγείας και θα ενημερώνουν το προσωπικό αναφορικά με τις έμφυλες διαγνώσεις,
 - επιμόρφωση του ιατρικού, νοσηλευτικού και διοικητικού προσωπικού στα ζητήματα έκφρασης, ταυτότητας και χαρακτηριστικών φύλου με την συμμετοχή των αρμόδιων τμημάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης.
2. Παρότι η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα έχει προχωρήσει στην αποψυχιατρικοποίηση της ταυτότητας φύλου (απαλοιφή από τον ICD)11 διαταραχής ταυτότητας φύλου) σε νομοθετήματα που βρίσκονται σε ισχύ, (για παράδειγμα π.δ. 11/2014, άρθρο 15) περιέχονται όροι στιγματιστικοί που συνιστούν διάκριση λόγω ταυτότητας φύλου και πρέπει να απαλειφθούν από κάθε νομοθετική διάταξη.
3. Είναι αναγκαία η ασφαλιστική κάλυψη της διαδικασίας επαναπροσδιορισμού φύλου και ιδιαίτερα των χειρουργικών επεμβάσεων.
4. Είναι απαραίτητη νομοθετική ρύθμιση απαγόρευσης των «διορθωτικών» χειρουργικών επεμβάσεων που γίνονται σε ίντερσεξ βρέφη για να «αποκατασταθεί» το φύλο οι οποίες έχουν καταταχθεί στην κατηγορία του βασανιστηρίου από τον Οργανισμό κατά των Βασανιστηρίων των Ηνωμένων Εθνών.

Επειδή το δικαίωμα στην υγεία είναι θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα,

Επειδή η ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών στις υγειονομικές υπηρεσίες είναι ανεξάρτητη από χαρακτηριστικά όπως φύλο, ηλικία, θρησκεία, εισόδημα και σεξουαλικός προσανατολισμός,

Επειδή έχει διαπιστωθεί ότι η αναντιστοιχία ανάμεσα στο φύλο που αποδόθηκε κατά την γέννηση και στην ταυτότητα φύλου ενός ατόμου αποτελεί παράγοντα που δυσχεραίνει την πρόσβασή του σε υπηρεσίες υγείας,

Επειδή, παρότι με τον ν. 4491/2017 επιλύθηκαν ζητήματα αναντιστοιχίας μεταξύ των εγγράφων ταυτοποίησης και της ταυτότητας φύλου, υπάρχουν ακόμα νομοθετήματα σε ισχύ

που συνιστούν διάκριση λόγω ταυτότητας φύλου καθώς και ζητήματα για τα διεμφυλικά και ίντερσεξ άτομα που δεν έχουν ακόμα ρυθμιστεί νομοθετικά,

Επειδή έχει διαπιστωθεί ότι απαιτούνται περαιτέρω θεσμικές παρεμβάσεις προκειμένου τα διεμφυλικά άτομα να έχουν ισότιμη και ευχερή πρόσβαση στο δημόσιο σύστημα υγείας,

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Προτίθεται να λάβει υπόψη του το πόρισμα της ομάδας εργασίας για την ισότιμη πρόσβαση των διεμφυλικών προσώπων στο χώρο της υγείας χωρίς διακρίσεις και να προβεί στις προτεινόμενες ενέργειες;
2. Θα αναλάβει συγκεκριμένες νομοθετικές πρωτοβουλίες προκειμένου να εξαιρεθούν όροι στιγματιστικοί από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και να γίνει σχετική μνεία για την ίση μεταχείριση χωρίς διακρίσεις λόγω ταυτότητας φύλου;
3. Θα προβεί σε θεσμικές παρεμβάσεις όπως αλλαγές στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης και έκδοση εγκυκλίων με στόχο την πλήρη πρόσβαση και ισότιμη μεταχείριση για τα τρανς και ίντερσεξ πρόσωπα στις υπηρεσίες υγείας;
4. Θα μεριμνήσει για την επιμόρφωση ιατρικού, νοσηλευτικού και διοικητικού προσωπικού σε ζητήματα έκφρασης, ταυτότητας και χαρακτηριστικών φύλου;
5. Θα συμπεριλάβει στις καλυπτόμενες από τον ΕΟΠΥΥ ιατρικές πράξεις τις διαδικασίες επαναπροσδιορισμού φύλου, συμπεριλαμβανομένων των απαιτούμενων χειρουργικών επεμβάσεων;
6. Θα αναλάβει περαιτέρω πρωτοβουλίες προκειμένου να εξασφαλίσει τα δικαιώματα των ίντερσεξ προσώπων όπως να τα προστατέψει από χειρουργικές επεμβάσεις σε βρεφική ηλικία που έχουν καταταγεί από τα Ηνωμένα Έθνη στην κατηγορία των βασανιστηρίων;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Αγαθοπούλου Ειρήνη

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Βέττα Καλλιόπη

Δρίτσας Θεόδωρος

Ζαχαριάδης Κώστας

Καρασαρλίδου Ευφροσύνη (Φρόσω)

Λάππας Σπυρίδων

Μάλαμα Κυριακή

Μάρκου Κωνσταντίνος

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Ξανθός Ανδρέας

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)

Συρμαλένιος Νίκος

Φίλης Νίκος

Χατζηγιαννάκης Μιλτιάδης

Χρηστίδου Ραλλία

Ψυχογιός Γεώργιος